

- pagina 5 - Opvang Oekraïense vluchtelingen
- pagina 6 - Getekend
- pagina 8 - Wat er gebeurt er in Oekraïne?

Kerk in Zoetermeer

Uitgave van de Protestantse Gemeente Zoetermeer

6e jaargang | nummer 4 | april 2022

UITGENODIGD • Door de Bijbel trekt een lange stoet van vrouwen, van Eva tot Claudia. Velen zijn naamloos of alleen bij naam bekend. Aan anderen worden wat meer woorden gewijd. Vaak zijn ze op de achtergrond of alleen gekend als de moeder of vrouw van. Een enkelinge treedt wel naar voren en heeft zelfs een onmisbare rol. Dat geldt voor Maria, moeder van Jezus, die in het decembernummer van *Kerk in Zoetermeer* alle aandacht kreeg. In dit aprilnummer kijken wij naar de vrouwen in het lijdens- en Paasevangelie. Zij stappen nu uit die lange stoet van vrouwen. Wie zijn het en – belangrijker – wat doen zij?

Wie de teksten van de vier evangeliën naast elkaar legt, ontdekt duidelijke verschillen. Wie maakt deel uit van de groep vrouwen bij kruis en graf? Welke Maria's zijn aanwezig? Is het nu Salome of Johanna? Waarom is moeder Maria alleen in de beschrijving van Johannes aanwezig? Vooral op Paasmorgen zijn er duidelijke verschillen. Was het zo spectaculair als bij Matteüs? Hoe en van wie horen de vrouwen dat hun meester is opgestaan? Waren er nu een of twee mannen in lichtende kleding? Was er wel of niet een wacht bij het graf? Je kunt die verschillen als verwarrend en zelfs storend ervaren, maar voor mij hebben ze – mede door de overeenkomsten die er zeker zijn – juist meerwaarde gekregen.

Van horen zeggen

Om te beginnen is het goed om te bedenken dat de evangelieschrijvers geen ooggetuigenverslag geven. Ze zijn niet de verslaggevers ter plaatse. Vaak hebben zij het ook van horen zeggen. De vier evangelisten geven een geloofsgetuigenis voor de christelijke gemeenschappen van hun tijd. Ze schrijven vaak speciaal voor een gemeente waarmee zij zich verbonden voelen. Met het oog op juist die gemeenschap leggen zij bepaalde accenten.

LEZERSREACTIE

En u?

In de Bijbel treffen we van begin tot eind een lange stoet van vrouwen aan.

Welke vrouw

uit de rij op deze krantenpagina's spreekt u het meest aan en waarom?

Mail het ons vóór 22 april!
lezers@kerkinzoetermeer.nl

Vrouwen in het Paasevangelie

Heleen de Lange, 'Licht dat ons aanraakt', acrylverf op doek, 50 x 40 cm www.atelierheleen.nl

Het is daarom goed dat de leesroosters van de kerken ieder jaar in lijdens- en Paastijd één evangelie centraal stellen. Dan ontdek je als lezers en hoorders het beste wat in dit evangelie de accenten en nuances zijn.

Onvoorwaardelijk

Tegelijk zijn er tussen de evangeliën veel overeenkomsten. Bij iedere evangelist zijn de vrouwen bij het graf nooit alleen. Steeds is er sprake van een groep, waarvan de samenstelling verschilt maar waarin Maria van Magdala nooit ontbreekt. Volgens alle schrijvers zijn het de vrouwen die Jezus volgden vanuit Galilea en die Hem dienden. Dat werkwoord 'dienen' is de vertaling van het Griekse 'diakonein'. Te vaak werd dat vertaald met verzorgen en bedienen, met werkwoorden die vrouwentaken aanduiden. Gelukkig staat er in de Nieuwe Bijbelvertaling NBV21 weer 'dienen'. Want dit dienen is meer dan alleen bedienen.

Het is diaconie bedrijven: steun en zorg bieden, recht doen zowel aan hun meester als aan ieder die op hun pad kwam.

De eerste getuigen, zij zijn er en zij blijven

Datzelfde geldt voor het werkwoord 'volgen'. Ook dat is meer dan alleen je leermeester volgen in Galilea, van Galilea naar Jeruzalem tot bij kruis en graf. Het is navolgen, zijn voorbeeld volgen, er onvoorwaardelijk en betrouwbaar vol liefde en rechtvaardigheid zijn. Ook worden bij alle evangelisten de vrouwen de eerste getuigen. Zij zijn er en zij blijven, ook als de mannen geheel of gedeeltelijk ontbreken.

Lopend vuur

Zo is in elk evangelie door die groep vrouwen de eerste gemeenschap rond Jezus present en in actie. Zij staan bij het kruis

en zien Jezus sterven. Ze zijn aanwezig bij kruisafneming en graflegging. Dezelfde groep verschijnt geheel of gedeeltelijk op Paasmorgen bij het graf. Ze zijn present met gevaar voor eigen leven. Dat wordt maar al te duidelijk bij het oorspronkelijke abrupte slot van het Marcusevangelie: 'Ze vluchtten bij het graf vandaan, want ze waren bevangen door angst en schrik. Ze waren zo erg geschrokken dat ze tegen niemand iets zeiden.' Behulpzame gelovigen schreven al snel een aanvulling waarin Jezus aan Maria van Magdala verschijnt en aan anderen (Marcus 16:9-20). Kan het ook zo zijn dat de vrouwen bij Marcus in de eerste plaats wegvluchtten van het graf, omdat die plek levensgevaarlijk was vanwege het Romeinse bestuur? Hoe dan ook: ze bleven niet zwijgen, want niet veel later ging het bericht als een lopend vuur: 'Hij is niet dood. Hij leeft!'

Al lezend in de vier evangeliën vraag ik mij af: Kenden die vrouwen hun Schriften? In de vrouwenafdeling van de synagoge hoorden ze toch de verhalen van vrouwen die hen voorgingen? Inspireerden die vrouwen van toen hen om vol te houden, te blijven volgen, te dienen en geloofsgetuige te zijn? Wisten ze van Sara die lachte toen ze op hoge leeftijd moeder werd? Kenden ze het verhaal van Mirjam die vol vuur zong na de tocht door de zee, van dood naar leven? Of was Debora, de onverschrokken profetes, hun inspiratiebron? Het kan niet anders of ze volgden nu hun meester maar toch ook die vrouwen van vroeger. Zoals ook wij nu in 2022 uitgenodigd worden Hem en hen te volgen.

Vragen te over

Door – luisterend naar het evangelieverhaal – zelf je plaats in te nemen naast een van de vrouwen stel je jezelf vragen: Zou ik volgen? Hoe zou ik volgen? Zou ik niet, net als zij, gehinderd worden door onzekerheid, twijfel en angst? Hebben zij, net als de mannelijke leerlingen, gedacht en misschien zelfs gezegd: Ga niet naar Jeruzalem! Wat beweegt je om toch te gaan? Je hemelse Vader en jouw liefde voor Hem en voor ons? Is voor jou liefde sterker dan de dood? Vragen te over – op leven en dood – en toch volgen zij Hem tot bij kruis en graf.

Is voor jou liefde sterker dan de dood?

Terwijl ik dit schrijf (in de tweede week van maart) kan het niet anders dan dat mijn gedachten gaan naar beelden uit Oekraïne. Ik zie die vrouw die alles – ook haar man – achterlaat om haar twee kinderen toekomst te geven. Ik hoor een man zeggen dat hij terugkeert om zijn land te verdedigen voor zijn vader en zijn zoon. Onvermoede kracht vertaalt zich in ongedachte actie omdat je er wilt zijn voor die anderen. Zo moet het ook geweest zijn voor de vrouwen in het Paasevangelie. Nu op weg naar Pasen dagen zij ons uit: Volg jij het voorbeeld van onze leermeester? Volg ik zoals zij, zoals een lange rij van vrouwen en mannen voor ons? Gaan wij in de dagen van Pasen Hem achterna? Hij is niet dood, Hij leeft en gaat ons voor. Hij leeft voor ons en voor onze wereld, nu zo vol zorg, geweld en nood. Hij leeft in ons! Volgen wij Hem zoals de vrouwen volgden?

• Joke Westerhof

Eva – Sara – Milka – Jiska – Hagar – Rebekka – Rachel – Lea – Bilha – Zilpa –

MONDIAL MOUVERS
Verhuisbedrijf Henneken

Professionele verhuizers van huis uit.

- Particuliere verhuizingen
- Kantoor- en bedrijfsverhuizingen
- Nationale- en internationale verhuizingen • Verhuiskwint
- Verwarmde en beveiligde inboedel-/archiefovername

Goudstraat 51
 2718 RD Zoetermeer
 Telefoon: +31 (0)79-361 13 68

E-mail: info@henneken.nl
 Internet: www.henneken.nl

ERKENDE VERHUIZERS
ZORG VERHUIZER 2013

Zoekt u iemand die uw administratie kan doen, maar kunt u deze niet in dienst nemen?

Hebt u iets te veel financiële administratie omhanden?

Vindt u uw administratie eigenlijk vervelend en tijdrovend werk?

Van der Kruk Consultancy
 DÉ OPLOSSING VOOR UW ADMINISTRATIE

Ing. Nettie van der Kruk
 T (06) 371 55 371
 E contact@vanderkrukconsultancy.nl
 I www.vanderkrukconsultancy.nl

Met betrokkenheid en respect wordt alles tot in detail geregeld

Teeuw
 UITVAARTVERZORGING
 Hoekeindseweg 61
 Bleiswijk
 www.teeuwuitvaartverzorging.nl

Dag en nacht bereikbaar
 079 - 342 60 70

Redactie.AMG
 JOURNALISTIEK BUREAU
 A.M. van der Giessen-van Velzen
 (079) 3 522 519
 Redactie.AMG@online.nl

**ZEKER VAN VAKWERK
 ZEKER VAN DORP**

Van Dorp uw technisch dienstverlener

Van Dorp is specialist in technisch beheer van bestaand vastgoed. Wij nemen u het hele proces uit handen en denken met u mee hoe u uw pand optimaal kunt inzetten en verduurzamen.

Als familiebedrijf hebben wij betrokken medewerkers met passie voor techniek. Met hun vakkennis en persoonlijke aandacht realiseert Van Dorp duurzame oplossingen. U bent zeker van een gezonde leef- en werkomgeving. Door onze landelijke dekking en regionale aanwezigheid zijn wij altijd dichtbij. Neem contact met ons op via (079) 368 76 87 voor vrijblijvend advies.

vandorp.eu
VAN DORP
 MET KENNIS EN RESPECT

Kleinschalige onderneming met persoonlijke zorg en aandacht

24 uur per dag bereikbaar

Ongeacht uw verzekering

D van Dongen
 Uitvaartzorg met karakter

Bel na overlijden
 079 - 343 43 03
 wij zijn 24 uur per dag bereikbaar!

Van Dongen
 Uitvaartzorg & UitvaartCentrum
 Bredewater 20a, 2715 CA Zoetermeer
 079 - 343 43 03 • www.vduz.nl

Bedrijfsruimte te huur in Pijnacker:
 2000m² bedrijfsruimte met 300m² kantoor- en 3000m² buitenruimte en 3000m² nieuwbouw mogelijk.

Tevens te huur in Zoetermeer:
 700m² kantoorruimte op 1ste etage. Naar eigen inzicht te renoveren en in te delen.

Tevens te huur in Ede:
 Bedrijfsunits +/- 200m²

Voor info bel Jan 06 - 53 277 242

Jan Konijn Beheer / Advies o.g.
 Tel: +31 (0) 79 316 33 20
 GSM: +31 (0) 6 53 277 242
 E: jan.konijn@solcon.nl
 te Oud-Soetermeer

De fiets van Oud-Soetermeer

inclusief gratis ondernemersadvies!

ichthus boekhandel
 bijbels boeken muziek

Dorpsstraat 74
 2712 AM Zoetermeer
 079-3162081

ICHTHUSBOEKHANDEL.NL

Schoonheidssalon Azora
 natuurlijke schoonheid

- Schoonheidsbehandelingen
- Duo behandelingen
- Aangesloten bij ANBOS en Provoet
- (Diabetisch) pedicure
- Shellac CND
- Microneedling
- Diverse specialisaties

Schoonheidssalon Azora
 ANBOS
 ProVOET

Balthasarschans 9
 2728 EP Zoetermeer
 079 341 43 05
 info@salonazora.nl
 www.salonazora.nl

Gebroeders Hurman
 een vertrouwde naam voor al uw bouw wensen

Bouwbedrijf | Gebroeders
Huurman

100 jaar vakmanschap en deskundigheid in nieuwbouw, verbouw, onderhoud en renovatie.

www.gebrhurman.nl

De Goede Herder

ichthus

Hospice - Elim
 MOERKAPPELLE

Scan de QR-code om een kijkje te nemen in het hospice.

Wilt u meer weten over een verblijf of vrijwilligerswerk in het hospice?
 079 820 0881 www.hospice-elim.nl

Hospice Elim in Moerkapelle is een bijna-thuis-huis voor mensen in de laatste levensfase.

COOKING FOR LIFE
 workshops & advies

THEMATISCHE KOOKWORKSHOPS
 ADVIES AAN PARTICULIEREN EN BEDRIJVEN GEZELLIG (LEREN) KOKEN MET FAMILIE EN VRIENDEN
 KOOKDEMO OP LOCATIE

Cooking for Life staat voor een gezonde, plantaardige en duurzame keuken. Dit betekent dat ik met de seizoenen en met producten overwegend uit onze klimaatzone kook. Verbazingwekkend hoe groot de invloed van voeding op onze gezondheid is. **Wil je het zelf ervaren? Bekijk mijn aanbod en meld je aan!**

Meer info op **WWW.COOKINGFORLIFE.NL**

PHOTO'S by Leonie

info@photosbyleonie.nl
 06-526 300 48

www.photosbyleonie.nl

PATERNOTTE
 UITVAARTZORG

“Als u afscheid moet nemen, dan wilt u dat natuurlijk zo goed mogelijk doen”.

079 - 303 22 03
 24 uur per dag bereikbaar

Koraalrood 153, 2718 SB Zoetermeer
 www.paternotteuitvaart.nl
 info@paternotteuitvaart.nl

MET STRALENDE OGEN

THEMA

Ongeloofwaardige getuigen?

ALS EERSTEN • Waarom gingen vrouwen eigenlijk naar het graf, die Paasmorgen? Het is niet goed te verklaren. Bij de graflegging hadden vrouwen geen rol in het oude Israël. In het evangelie lezen we ook dat het Jozef van Arimathea en Nicodemus waren, die Jezus' lichaam met kruiden en specerijen zalfden en in grafdoeken wikkelden. De vrouwen keken hoogstens toe bij dit ritueel. Op Paasmorgen kunnen zij wellicht naar het graf zijn gegaan om te klagen, te rouwen, te waken bij hun Meester, van wie zij nog geen afstand konden doen. Dat juist zij de eerste getuigen waren van het lege graf, is een bijzonder en uniek aspect van het opstandingsevangelie.

Waarom het niet de leerlingen van Jezus waren die naar het graf gingen, lijkt nog wel verklaarbaar. Zij worden – met Johannes als uitzondering – ook niet genoemd als getuigen van de kruisiging. Eerder al vluchtten de meesten van hen weg tijdens Jezus' arrestatie.

Na de kruisiging en graflegging bleven ze wel bijeen, maar sloten de deur af uit angst voor represailles. Ook uit het verhaal van de Emmaüsgangers blijkt dat ze Jezus' eigen woorden over zijn opstanding niet konden begrijpen of geloven. Zij worden pas vrijuit sprekende getuigen na de uitstorting van de Heilige Geest op de Pinksterdag, vijftig dagen na Pasen.

hun status en voor de wankele openbare orde in Jeruzalem onder Romeinse bezetting. Ze drongen er dan ook bij Pilatus op aan om wachters bij het graf te plaatsen en zo te voorkomen dat het lichaam werd verdonkeremaand om een opstandingsverhaal de wereld in te helpen.

Het opstandingsverhaal doet met vrouwen als getuigen echter geen enkele moeite om geloofwaardig over te komen op de buitenwacht. Immers, in de rechtspraak van die dagen had het getuigenis van een vrouw geen waarde. Juist de zwakke maatschappelijke positie van deze vrouwen ondergraft dus de framing van het opstandingsverhaal als nepnieuws.

Om een eigentijdse vergelijking te maken: een werknemer in een trollenfabriek die een bericht zit te construeren over de schadelijkheid van een medicijn, zal niet snel op het idee komen om een paar dakloze zwervers als getuigen op te voeren. Wie zou hun verhaal geloven? Zo'n trol zal eerder zijn best doen om allerlei gewichtig schijnende 'wetenschappelijke' onderzoeken te vinden, bevestigd door 'medici' met klinkende titels. Niets van die overtuigend klinkende gewichtigheid is terug te vinden in het opstandings-

evangelie. Spindoctors en woordvoerders kregen er geen vat op en het had geen enkele potentie om viraal te gaan. Een gerucht om je schouders over op te halen: 'Laat die vrouwen maar kletsen.'

Opbloeien, door ontmoetingen van de Levende

Als dit verhaal dan toch gaat opbloeien, is het niet door gewichtige verklaringen of rechtbankgetuigenissen, maar door ontmoetingen van de Levende met degenen die zijn verschijning hebben liefgehad: de vrouwen die naar het graf kwamen om te rouwen en de gestorvene eer te bewijzen, de leerlingen die aan zijn voeten hadden gezeten en Hem waren gevolgd naar Jeruzalem, en ten slotte, veel later, ook nog met ons – als late getuigen, in navolging van Paulus die zichzelf een 'ontijdig geborene' noemt, modern vertaald als 'misbaksel' ... De spraakmakende gemeente van onze dagen kan er nog steeds niets mee. Geen influencer zal er zijn vingers aan branden. Intussen staan ook toch overal getuigen met stralende ogen klaar om in real life handen en voeten te geven aan de boodschap: Jezus leeft!

• Theo Poot
KIZ-MEDEWERKER

In Betanië – zes dagen voor Pesach
Maria nam een kruikje vol kostbare, zuivere nardusolie, zalfde daarmee de voeten van Jezus en droogde ze af met haar haar. De geur van de olie trok door het hele huis ... Maar Jezus zei: 'Laat haar, ze doet dit voor de dag van mijn begrafenis.'
Johannes 12:3-7, Nieuwe Bijbelvertaling NBV21 W debijbel.nl

Het feit dat vrouwen als eersten getuigen van het lege graf, maakte het verhaal er toen niet geloofwaardiger op. Integendeel, het was – en is – voor sceptici natuurlijk al te gemakkelijk om zulke verhalen af te doen als hysterische verzinsels. De Joodse leiders waren aanvankelijk beducht voor wél geloofwaardig nepnieuws dat een eigen leven kon gaan leiden en de herinnering aan Jezus in leven zou houden – als blijvende bedreiging voor

Jezus gekruisigd en begraven

Na deze gebeurtenissen vroeg Josef van Arimatea – die een leerling van Jezus was, maar uit angst voor de Joden in het geheim – aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus mocht meenemen. Pilatus gaf toestemming en Josef nam het lichaam mee. Nikodemus, die destijds 's nachts naar Jezus toe gegaan was, kwam ook; hij had een mengsel van mirre en aloë bij zich, wel honderd litra. Ze wikkelden Jezus' lichaam met de balsem in linnen, zoals gebruikelijk is bij een Joodse begrafenis.

Johannes 19:38-40, Nieuwe Bijbelvertaling NBV21 W debijbel.nl

KLEIN PAASLIED

Tussen waken, tussen dromen

Tussen waken, tussen dromen, in het vroege morgenlicht, wordt de steen van 't graf genomen, horen vrouwen het bericht dat door dood en duisternis Jezus leeft en bij ons is

Zij die zich als eerste buigen over leven in haar schoot zijn op Pasen kroongetuigen van nieuw leven uit de dood. Vrouwen hebben Hem ontmoet, weten zich bevrijd voorgoed.

Uit een sprakeloos verleden weggeschoven, ongehoord, wordt een nieuwe tuin betreden, open is de laatste poort, sluiers worden weggedaan: het is tijd om op te staan

Lente kleurt de kale bomen, door het leven aangeraakt bloeien bloemen aan de zomen, zo wordt alles nieuw gemaakt. Juichend stemt het leven in met de toon van het begin.

Dit Lied 631 in Liedboek 2013 is gedicht door Hanna Lam (1928-1988). Het Liedboekcompendium geeft een bijzonder mooie toelichting op de tekst over deze 'lente-bodes van nieuw leven'.

W.liedboekcompendium.nl/lied/631-tussen-waken-tussen-dromen-5_9_4

KIJK

VAN DE REDACTIE

Boodschapsters van goede tijding

Net nu ik deze regels schrijf trekt er tumult door de straat waaraan ik woon. Heel ongebruikelijk, heel ongewoon, en zeker op dit uur van de avond, om negen uur, wanneer het op de tweede lenteavond van dit jaar goed donker is. Een lange stoet met lichtende elektrische (?) fakkels en enig lawaai en geschreeuw, het lijkt een demonstratie maar waarvoor of waartegen?

Een optocht die een bevreemdende sfeer van onbehagen met zich meedraagt en ik moet – of ik wil of niet – denken aan de nacht waarin Jezus verraden werd. En direct ook aan de dreiging die uitgaat van de machthebbers van deze wereld, getuige de prent hierboven ..., en het geweld waarvoor mensen op de vlucht moeten slaan of de dood door in gedreven worden.

Terwijl ik juist een heel andere optocht voor me zag en me probeer op te trekken aan de vrouwen die in het Paasevangelie als eersten getuigen van hun ontmoeting met de Levende en Opgestane Heer die onbedwingbaar door dood en hel is heen gebroken.

'The Lord gave the Word: great was the company, the company, the company of the preachers, of the preachers.'

zingen de koren in Händels beroemde 'Messiah' en houden deze regels uit Psalm 68:12 maten lang aan, dansend en vreugdevol omspeeld.

De Heer zendt een boodschap uit, in koor geven vrouwen dit blijde nieuws door.

'Boodschapsters van goede tijding', zoals andere bijbelvertalingen zeggen. Het Hebreeuwse woord benoemt nadrukkelijk dat het vrouwen zijn, deze 'verkondigsters van goede boodschap', die in groten getale de overwinning bezingen. Zoals in het Israël van koning Saul en koning David het de vrouwen zijn die elkaar en iedereen juichend het goede nieuws van de verslagen vijand doorgeven. Vreugdebodes, die vooraan in de reidans stralend en opgetogen getuigen van de Liefde in levenden lijve.

• Marieke (A.M.) van der Giessen-van Velzen
HOOFD/EINDREDACTIE

– Dina – Tamar – Sifra – Pua – Jochebed – Mirjam – Rachab – Noa – Tirsa – Debora – Jaël – Delila –

SAMENWERKING HARTVERWARMEND

Opvang Oekraïense vluchtelingen in Zoetermeer

vluchtelingenzoetermeer.nl Op de dag af dat de laatsten van de vijfhonderd vluchtelingen onderdak vond in het Statushotel, het voormalige gevangeniscomplex aan de A12, viel Rusland Oekraïne binnen. De Taskforce Vluchtelingenopvang vanuit de gezamenlijke Zoetermeerse kerken en levensbeschouwingen besloot meteen de opvang van Oekraïense vluchtelingen te organiseren en de gemeente Zoetermeer zegde alle medewerking toe.

In één week tijd werd een kerngroep samengesteld uit vrijwilligers van verschillende kerken in Zoetermeer. 'In no time hadden we een website opgezet', zegt coördinator René Bos, 'en begonnen mensen vanuit deze kerken en ook via de website van de gemeente Zoetermeer, zich op te geven als vrijwilliger en als gastgezin. Tien dagen later, op 21 maart, waren er 166 logeerplaatsen geregeld.'

'We zijn heel erg blij met dit initiatief', zegt Ellen Kremer van de gemeente Zoetermeer. 'De samenwerking verloopt uitstekend met coördinator René Bos van het projectteam Oekraïne en ILOZ-bestuurslid Flip Bakker. In 2015 werkten we al samen voor Syrische vluchtelingen en deze Taskforce is nu om zo te zeggen gereanimeerd.'

'De match tussen gastgezin en vluchteling moet zorgvuldig gebeuren.' Kremer is beleidsadviseur op het sociale domein onderwijs, zorg, dagbesteding en inkomen. 'Huisvesting hoort daarbij, een dak boven je hoofd is wel de allereerste vereiste. In overleg met Vluchtelingenwerk Nederland kijken we zo goed mogelijk welke vluchtelingen bij particuliere gastgezinnen ondergebracht kunnen worden. Als er bijvoorbeeld een kindje bij is met een zorgindicatie, dat veel rust nodig heeft, zal niet ieder gastgezin hier op ingericht zijn.'

Stille tocht voor Oekraïne, zaterdag 12 maart 2022, in Zoetermeer. Foto: Flip Bakker

De eerste noodopvang is geregeld in hotelkamers, waar 24 uur per dag iemand aanwezig is. Vluchtelingenwerk stuurt mensen die zich melden eerst naar de Broodfabriek in Rijswijk. Daar is de centrale coördinatie en vandaaruit kan gezorgd worden voor vervolgoopvang bij aangemelde gastgezinnen en huishoudens in de gemeenten in de regio.' De Gemeente Zoetermeer en de Taskforce zijn nu bezig met woningcorporaties en panden zoals leegstaande (kerk)gebouwen die ingericht kunnen worden voor onderdak en huisvesting.

'Naast de opvang in gastgezinnen is de Taskforce ook bezig om overdag activiteiten en ontmoeting in te richten voor de vluchtelingen',

vertelt Bos. 'In korte tijd is De Pelgrim bij de Pelgrimkerk in de Stationsstraat als ontmoetingsplek ingericht en zal op dinsdag-, woensdag- en donderdagmorgen open kunnen zijn. Er wordt samengewerkt met diverse maatschappelijke organisaties in Zoetermeer. Alles draait op vrijwilligers en iedereen kan zich opgeven om te helpen en te blijven helpen de komende tijd.'

Het is hartverwarmend om te zien dat de gezamenlijke kerken en geloven samen met de gemeente Zoetermeer met vereende krachten alles in het werk stellen om vluchtelingen uit Oekraïne op te kunnen vangen.

• Marieke van der Giessen-van Velzen

Help mee!

Ga naar de website, app of mail als je wilt aanmelden als vrijwilliger of als gastgezin voor enkele weken, of als je vragen en opmerkingen hebt. In deze weken wordt de website verder uitgebouwd en zal er alle nodige informatie over vluchtelingenopvang in Zoetermeer te vinden zijn.

WhatsApp 06-5321 2273
E info@vluchtelingenzoetermeer.nl
W vluchtelingenzoetermeer.nl

ONDER WOORDEN

Zusters in geloof

Met jou voel ik me verbonden
Waar op de wereld je ook bent
Bij jou voel ik geborgenheid
Omdat jij mijn worsteling kent

Juist vandaag wil ik je laten weten
Dat ik je bewonder om je kracht
Om je moed en doorzettingsvermogen
Je bent sterker dan je dacht

Ik wil zo graag altijd sterk zijn
De vrouw die alles kan
Alle ballen hoog houden
Opgeven – daar is bij mij geen sprake van

Ik bid je liefde toe en vriendschap
Een lief woord, een mooi gebaar
Of je hier of verder weg woont
– wel of geen generatiekloof
Vandaag maakt dat niet uit
We zijn zusters in geloof

Ik zie het soms ook in jouw ogen
Dat je even echt niet meer kunt
Maar eventjes op adem komen
Is je niet altijd gegund

Gedicht bij Internationale Vrouwendag 8 maart 2016
Bron: Eo Visie

UITGELICHT

Zie voor de complete agenda en uitgebreide beschrijving Gaandeweg deel II en kerkinzoetermeer.nl/agenda/

9 APRIL

Kliederkerk: Palmpasen!

Zaterdag 9 april is jong en oud weer welkom in De Oase in Meerzicht. Wat gaan we doen? Palmpaasstokken maken, liedjes zingen, optocht in de kerkzaal, eieren zoeken, luisteren naar het bijbelverhaal van Jezus die op een ezel Jeruzalem binnenrijdt. Kom ook en breng je vrienden, vader en moeder, opa en oma maar mee.

15.00-17.00 uur, De Oase, Kerkenbos 8

24 APRIL

Paascantate in Oude Kerk

Op 24 april, de zondag na Pasen, klinkt er in de Oude Kerk de Bachcantate 'Christ lag in Todesbanden', BWV 4. Deze Paascantate gebruikt een lied van Luther: Pasen is de triomf op duivel en dood en de overwinning op de personificatie van het kwaad: de dood is verslagen. In Lied 618 is de Nederlandse tekst:

Christus lag in de dood terneer,
geveld door onze zonden,
maar Hij verrees, Hij is de Heer,
de dood is overwonnen.

Vocale solisten, een samengesteld orkest en het Projectkoor Oude Kerk voeren deze cantate uit. De muzikale leiding heeft cantor-organist Ronald de Jong en ds. Kees Wesdorp is de liturg. Welkom!

24 april, 18.30 uur Woudekerkgemeente.nl (ook voor livestream en liturgie)

25 APRIL

Maria Magdalena in de beeldende kunst

Maria Magdalena is een gestalte die fascineert. In de schilderkunst is zij op vele manieren afgebeeld. Ze werd niet alleen geportretteerd als een rijk geklede courtesane met een zalfpot, maar ook als een berouwvolle en schaars geklede zondares. De Maria Magdalena uit de Bijbel lijkt een samenvoeging van verschillende figuren uit het Nieuwe Testament. Lezing door dr. Sophie Oosterwijk.

20.00 uur, Adventskerk, Julianalaan 3; € 7,50 niet-leden / € 5 leden; informatie: ds. Karl van Klaveren T 06 1104 1992

Rondom de vlam

Stilte en bezinning bij het lijden en de opstanding van Christus.

elke dinsdag, 19.00 uur,
De Oase, Kerkenbos 8

'Veelkleurige Jezus'

Bijbel- en gesprekskring.

6 april, 19.30 uur, De Regenboog
E scbhermanus@gmail.com

Paasviering

Voor vrouwen – ontmoetingsochtend in de Oosterkerk.

7 april, 10.00 uur
E cockyvandorp@hotmail.com

(G)een blad voor de mond

Gesprek over de actualiteit met de krant in de hand.

28 april, 20.00 uur, De Regenboog
E ton.verheijke@live.nl

Gesprekskring 'De geloofsbril'

Gesprekskring over actuele thema's, per keer bij te wonen.

E kerkelijkwerker@pwzn.nl

Kring 'Jong en geloven'

Over wat jong zijn en geloven met je doet.

Ichthuskerk; informatie: ds. Rein Algera E algeus@ziggo.nl

Het hele programma-aanbod van de kerken vindt u in bewaarblad Gaandeweg (losse bijlage februari-KiZ), als pdf op kerkinzoetermeer.nl en in de KiZ-website-agenda.

LEZERSREACTIE

Avondmaal – tafel van samen

Verbindend

Het Avondmaal betekent voor mij een plechtig, verstillend moment waarin we met elkaar verenigd zijn. Door samen het brood te delen en uit dezelfde beker te drinken, verbinden we ons met elkaar. We beleven met elkaar de woorden 'Doe dit tot mijn gedachtenis'. We gedenken Jezus' leven, dat ons tot voorbeeld is.

• Marcia Boeijsinga ADVENTSKERK

Troostrijk

Het Avondmaal, het breken van het brood en drinken van de wijn, betekent voor mij een plechtig moment en hechte verbintenis van Jezus met de aardse mens. Dat Hij is gestorven voor onze zonden. Dat we dit in gezamenlijkheid als kerkgemeente mogen herdenken vind ik heel waardevol en troostrijk.

• Marijke Bal ICHTHUSKERK

Schuilen bij God

In het kerkgenootschap waar ik opgroeide en belijdenis deed was het helemaal niet vanzelfsprekend dat je daarna ook aan de tafel ging. Er moest nog wel het een en ander gebeuren voordat je persoonlijk zover kon zijn. Met de jaren komt er verdieping, is mijn ervaring. Het is schuilen bij God. Niet meer met een handvol 'goede' werken, ook niet je best doen om in de voorbereidingsweek zondeloos te leven. Maar door en door verzekerd zijn dat het alleen genade is. Dat aannemen wordt niet alleen figuurlijk maar juist letterlijk: hoe kun je iets nog meer tot je nemen dan wanneer je het opeet?

• Leen Smit OOSTERKERK

IN DE KUNST

Vrouwen in de Bijbel – vrouwen van nu

THEMA

AANSPREKEND • De Bijbel mag in de ogen van sommigen misschien een mannenboek lijken, het rijk geïllustreerde *Vrouwen in de Bijbel* laat in woord, beeld, commentaar en context zien dat de geschiedenis van Israël minstens zoveel mee gedragen en mee gebouwd is door vrouwen.

In hun gevoelens, fouten en heldendaden, in al hun menselijkheid spreken vrouwen in de Bijbel ons over de eeuwen heen sterk aan. Talloze kunstenaars lieten en laten zich door hen inspireren. *Vrouwen in de Bijbel* is een boek over vrouwen maar zeker niet alleen voor vrouwen.

Een beeldboek is het, waar rond een dertigtal bekende en minder bekende vrouwengestalten bijbelverhalen zijn samengebracht. Daar omheen is een schat aan kunstwerken gegroepeerd, die laten zien hoe levend aanwezig deze vrouwen bleven in de opeenvolgende generaties van

joden en christenen. De gekozen kunstwerken werpen ook weer een blik op de tijd waarin ze ontstonden. Bij elke bijbelpassage staat ook een commentaar: eigenzinnig en verrassend, soms behoorlijk uitdagend, wordt met woorden van gisteren het verhaal van vandaag geschreven.

In de tweeduizend jaar christendom zijn twee bijbelse vrouwen altijd zeer in beeld geweest: **Eva** en **Maria**. Vaak in contrast als symbolen van kwaad en goed: Eva als verleidster van de man en Maria als de moeder van Jezus. De Bijbel laat echter veel meer en veel breder zien hoe vrouwen een rode draad door de heilshistorie weven. In de duizend jaar oude geschiedenis van Israël is er geen enkele fase waarin vrouwen niet leidend en beslissend opgetreden zijn. Van de richteres en profetes **Debora** tot de koningin van de Hasmoneeën, Alexandra, van **Tamar** tot koningin **Ester**, van **Elisabet** die moeder van Johannes de Doper werd tot **Marta** die een diepe vriendschap met Jezus onderhield. Veelsoortig is ook hun stand, afkomst en plaats in de maatschappij. **Hagar** is een dienstmaagd, **Rachab** de waardin van een herberg en bordeelhoudster. We kennen de waarzegster van Endor, de welbespraakte boerin **Abigail** die haar boosaardige man Nabal wist te behoeden voor Davids wraak, de **koningin van Seba**, en twee hoeren die voor koning Salomo om een kind ruziën.

Opvallend is hoeveel van deze vrouwen een ommekeer in de geschiedenis van Israël teweegbrachten en het perspectief ervan bepaalden.

Dat **Rachab** een prostituee en buitenlandse was hebben de oud-Israëlische vertellers niet aangevochten, en het heeft de jonge kerk er ook niet van weerhouden haar een ereplaats in de heilsgeschiedenis te geven. Dat geldt ook voor **Batseba**, die David door zijn echtbreuk voor zich won. De geschiedenis van Israël zou ook volledig anders verlopen zijn als zij niet voor Davids dood er eigenhandig voor gezorgd had dat de troon aan haar zoon Salomo toeviel.

In al hun droefheid en vreugde, liefde en harts-tocht, zelfstandigheid en afhankelijkheid, zijn vrouwen uit de Bijbel te zien en te herkennen als vrouwen van nu, veel meer dan je op het eerste gezicht misschien zou denken.

• Wim Bal

Herbert Haag, Joe H. Kirchberger en Dorothee Sülle, *Vrouwen in de Bijbel*, uitgeverij Kok, speciale editie 1998

CULTURELE AGENDA

Alle culturele activiteiten met toelichting staan ook op www.kerkinzoetermeer.nl

Lunchpauzeconcerten

elke woensdag, 12.45-13.15 uur
6 april Ronald de Jong – orgel
13 april Duo Rossignol: Alice Gort – blokfluit, Elly van Munster – gitaar
20 april Annemieke IJzerman – harp
W herbergoudekerk.nl

Carillonconcert

12.00-13.00 uur, vanaf toren Oude Kerk
• zaterdag 2 april Johan van Oeveren

Passiemuziek

Koralen van Bach en Buxtehude, bewerkt voor beiaard: 'Jesu, meine Freude', 'Daar gaat een Lam', en 'Erbarme dich' uit de Matthäus Passion. Ook een compositie van Richard de Waart, uit zijn Rotterdams Songbook.

2 APRIL Passieconcert – orgel en trombone

ROTTERDAM SCHIEBROEK • Op zaterdagmiddag 2 april om 15.00 uur verzorgt Iddo van der Giessen samen met trombonist Joram van Ketel een Passieconcert in de Goede Herderkerk in Rotterdam, Kastanjeplein 28. In een programma rondom de Veertigdagentijd verkennen ze de mogelijkheden van de akoestische ruimte van deze kerk. Naast muziek van Bach, Mendelssohn en Franck, voeren ze de indrukwekkende *Introduktion und Chaconne 'Golgotha'* van Enjott Schneider uit. Hierin gaan invloeden uit kerk- en filmmuziek samen. Ook klinkt het speciaal voor hen gecomponeerde werk *Mutations* van Hayo Boerema en zullen ze als duo improviseren.

Toegang vrij, collecte na afloop
W iddovandergieessen.nl/agenda

12 APRIL Na-de-lunchconcert Oosterkerk

Thema: 'Muziek om stil van te worden'. Muziek die je raakt: 'Gabriels Oboe' van E. Morricone, 'Moonlight sonate' van L. Beethoven, 'Jesu meine Freude' en 'Erbarme dich' van J.S. Bach. Timo Hagendijk – klarinet, Johan van Oeveren – orgel en piano.
13.00-13.45 uur,
Oosterheemplein 320

Regenboogmuziek

13 APRIL 'Via Crucis' van Franz Liszt

Naarmate Liszt ouder begon te worden werd het geloof steeds belangrijker in zijn leven. Zijn religieuze muziek was de uitdrukking van dat intens doorleefde geloof. De indrukwekkende soberheid van de 'Via Crucis', uitgevoerd door het Voorburgs Vocaal Ensemble o.l.v. Marijke van Klaveren, heeft een geweldig rijke inhoud. Thema's, harmonieën, korte maar aangrijpende solopassages en de mediterende koren maken op de luisteraar een overweldigende indruk. Dit concert vindt plaats in een serie bezinningsmomenten van de kerkelijke gemeente Zoetermeer-Zuid tijdens de Stille of Goede Week, op weg naar Pasen.
20.15 uur, toegang gratis, deurcollecte na afloop;
reserveren W regenboogmuziek.nl

T/M 9 APRIL Cartoon-expositie 'KIJK – 5 jaar Kerk in Zoetermeer'

OUDE KERK • T/m zaterdag 9 april is er in de Oude Kerk van Zoetermeer de opmerkelijke 'KIJK-expositie' te bewonderen: cartoons van tekenaar Theo Poot uit vijf jaargangen van de maandelijkse krant *Kerk in Zoetermeer* die hij maakte bij eigentijdse thema's in kerk, geloof en samenleving. Frappant is hoe actueel en aansprekend de prenten zijn, met de nodige humor en ironie bekeken.

vrijdag- en zaterdagmiddag van 12.00-16.00 uur in Oude Kerk en De Herberg, Dorpsstraat 59, en ook rondom de Lunchpauzeconcerten.
Toegang gratis; gastenboek en deurcollecte; koffie en thee.
E info@kerkinzoetermeer.nl W www.kerkinzoetermeer.nl

KERK MUZIEK

Lichtvoetige levenskracht

Ik weet niet of Wim Ruessink bij het componeren van de melodie van Lied 738 de muziek van de reclame-tune van Nescafé in gedachten had, maar iedere keer als ik 'Kom zing het lied van Eva' in de orde van dienst zie staan, moet ik aan deze reclame denken. De muziek van deze commercial – zoeken op 'Nescafé koffie commercial 'panfluit & fontein' 1989' – is geschreven door Ilja Gort, tegenwoordig meer bekend als wijnboer en televisiemaker dan als componist. Hij heeft zich voor deze tune weer laten inspireren door het lied 'La Colegiala' van de Peruaanse componist Walter Leon.

Het intro van de enige uitvoering van Lied 738 op YouTube roept nog wel de sfeer op van genoemde tune, maar als de zangers inzetten klinkt het meer als een klompdans dan als een relaxt tropisch lied. En juist zo'n relaxte uitvoering van het lied geeft een extra dimensie. Het ondersteunt namelijk de tekst van het lied.

In een tropische uitvoering kun je de levenskracht van Eva en het lachen van Sara terug horen. Het aanhoudend bidden van Hanna en de overgave van Maria. De strijd tegen onrecht van Sifra en Pua, van Mirjam en Ester. Het uitzien naar de Messias door Anna, het dienen van Marta en de Maria's in het leven van Jezus. En centraal in het lied (couplet 3) de vrouwen die voorkomen in de stamboom van Jezus. Opkomend voor hun recht om mee te mogen doen in onze maatschappij. Verklankt in de ritmiek van het lied.

Als wij ons los kunnen maken en meedinen op de golven van de muziek en het leven, ontstaat er een zwierend lichtvoetig geheel. Onder (bege)leiding van de lijn van vrouwen.

• Arie Vooijs
MUSICUS EN KIZ-MEDEWERKER

Foto's: Leonie Vreeswijk-Feith (photosbyleonie.nl)

Advertentie

HERBERG
OUDE KERK
ZOETERMEER

klassieke concerten en zaalverhuur

Dorpsstraat 59, 2712 AD Zoetermeer
E info@herbergoudekerk.nl M 06 8351 0287

WWW.HERBERGOUDEKERK.NL

– Junia – Chloë – Euodia – Syntiche – Eunike – Lois – Claudia

PERSPECTIEF

In deze zesde jaargang 2022 van 'Kerk in Zoetermeer' belichten we in de Perspectief-rubriek een uitgekozen tekst uit het wekelijkse leesrooster van Taizé 'Elke dag de Bijbel open' en illustreren dit met een (bijbelse) kunstafbeelding.

Bij de naam gekend

'Jezus zei tegen haar: Maria!
Johannes 20:16

Buitengewoon betekenisvol is het dat Jezus eerst aan vrouwen is verschenen. De Heer heeft de vrouw daardoor liefdevol geëerd. Maar Hij wordt niet herkend. Daarvoor is zij te verdrietig. Hoe kan het ook anders. In haar machteloosheid moeten vrouwen toezien hoe het liefste wordt afgebroken. Levenden die zij hebben voortgebracht en liefgehad worden brutoot gemaakt. Ja, ook een brutoot heeft vroeger troost bij zijn moeder gezocht. Zij droeg hem eerst onder het hart en daarna op haar hart. Niet geweld maar liefde bevrijdt.

De Liefde die waarlijk bevrijdt is met geweld gekruisigd en vermoord. Deze Liefde ontmaskert haat. Deze Liefde ontwapent geweld. Deze Liefde staat tegenover de vrouw die Hem niet herkent. Hij kent haar wel. Pas als Hij haar bij haar naam noemt, herkent zij Hem. Iets wordt wakker geroepen wat door het verdriet vervaagd was. Kennen door gekend te worden. Genoemd worden bij je naam, dat is de hartelijkste communicatie. Je naam is je identiteit. Jij bent het. Jij wordt bedoeld. Je leeft ervan op. Herleeft! Pasen, het feest van de opstanding uit de dood, is het feest van kennen en gekend worden. Pasen is Doopfeest, waarop de Heer jouw naam genoemd heeft en verbonden heeft met zijn Naam.

Onder de vluchtelingen uit Oekraïne zijn er vrouwen die Anastasia heten. 'Opstanding' betekent die naam. In hun identiteit dragen zij de hoop op nieuw leven. Is die hoop nu de grond in geboord door onrechtmatig oorlogsgeweld en is hun bitter verdriet aangedaan, toch is de hoop als een levend scheutje uit een dode tronk.

In Jeruzalem is het begonnen, de Anastasis van Jezus. Hij kent jou, vrouw, en Hij kent jou, man. Dat was een ongedacht nieuw begin. Pasen houdt die belofte in. Ik geloof in een nieuw begin in een nieuwe wereld, vol liefde en kennen.

• ds. Kees Wesdorp
PREDIKANT OUDE KERK

Fra Angelico, 'Noli me tangere', fresco, 180 x 146 cm, Basilica di San Marco, Florence

LEESROOSTER

Elke dag de Bijbel open

Deze dagelijkse bijbelteksten worden tijdens het middaggebed in Taizé gelezen. De verwijzing geeft een wat langere tekst aan. Het hele leesrooster voor deze maand kunt u downloaden van www.kerkinzoetermeer.nl

DO. 14 APRIL - Johannes 13:31-35
Jezus zei tegen zijn leerlingen: Ik geef jullie een nieuw gebod: heb elkaar lief. Zoals ik jullie heb liefgehad, zo moeten jullie elkaar liefhebben.

VR. 15 APRIL - Efeziërs 2:13-18
GOEDE VRIJDAG

Christus is onze vrede, hij die de muur van vijandschap tussen de volken heeft afgebroken en hen door het kruis in één lichaam met God verzoende.

ZA. 16 APRIL - Romeinen 6:3-11
Paulus schreef: We zijn door de doop in de dood van Christus met hem begraven om, zoals Hij door de macht van de Vader uit de dood is opgewekt, een nieuw leven te leiden.

ZON. 17 APRIL - Lucas 24:1-8
PASEN

Twee mannen in stralende gewaden verschenen aan de vrouwen in het lege graf van Jezus. Zij werden door schrik bevan-

gen en sloegen de handen voor hun ogen. De mannen zeiden tegen hen: 'Waarom zoekt u de levende onder de doden?'

MA. 18 APRIL - Johannes 20:11-18
De opgestane Jezus zei tot Maria uit Magdala: Ga naar mijn broeders en zusters en zeg tegen hen dat ik opstijg naar mijn Vader, die ook jullie Vader is, naar mijn God, die ook jullie God is.

DI. 19 APRIL - 1 Korintiërs 15:12-28
Paulus schreef: Christus is uit de dood opgewekt. Zoals wij door Adam allen sterven, zo zullen wij door Christus allen levend worden gemaakt.

WO. 20 APRIL - Lucas 24:35-48
De opgestane Jezus zei tot zijn leerlingen: Er staat geschreven dat de messias zal lijden en dat hij op de derde dag zal opstaan uit de dood, en dat in zijn naam alle volken opgeroepen zullen worden om tot inkeer te komen, opdat hun zonden worden vergeven.

Wat gebeurt er in Oekraïne?

HULP OOST-EUROPA • 'Mijn moeder heeft in haar leven zes nationaliteiten gehad en negen muntsoorten moeten gebruiken', vertelde een predikant in Transkarpatië, West-Oekraïne, mij. 'En zij woont nog steeds in hetzelfde huis waarin ze geboren is!'

'Aan alle nieuws over de oorlog in Oekraïne heb ik weinig toe te voegen. De media berichten daar genoeg over. Als regiocoördinator Oekraïne van de Stichting Hulp Oost-Europa (HOE) kan ik wel wat van de achtergrond vertellen en wat er wordt gedaan.' Stoffel de Ronde is via de stichting HOE al jaren betrokken bij hulp aan Oost-Europa en nu in het bijzonder voor Oekraïne. Hij is lid van de Oosterkerk en secretaris van het College van Kerkrentmeesters PGZ.

De Vikingen hebben Kiev gesticht, de hoofdstad en grootste stad van Oekraïne. Rond het jaar 1000 heeft de vorst zich tot het christendom bekeerd. Daarna is zijn macht uitgebreid naar het Noorden. Later heeft deze zich als tsaar gevestigd in Sint-Petersburg en Moskou. Rusland is dus ontstaan vanuit Kiev.

Verbeten strijd

Oekraïne is in de loop van de eeuwen geregeerd vanuit Polen, vanuit Rusland en deels vanuit Hongarije. Het land was tot 1991 zelden zelfstandig. Stalin heeft deze 'broodschoor van Europa' in 1932/33 leeggeroofd, waarna circa zes miljoen mensen de hongerdood zijn gestorven. Hitler heeft daar nog eens zes miljoen slachtoffers, onder wie tweeënhalf miljoen Joden, aan toe gevoegd. Daaruit is een sterk nationalisme ontstaan, wat in 2004 tot de Oranjerevolutie heeft geleid en uiteindelijk in 2014 tot de Maidan-opstand. Alles om onder vreemde overheersing uit te komen.

Oekraïne bestaat nog steeds uit diverse bevolkingsgroepen wat betreft taal en cultuur, die het over een aantal zaken onderling niet eens zijn. Eén ding hebben ze wel gemeenschappelijk: nooit meer overheersing door een ander land. Daaruit valt ook de verbeterde strijd van het Oekraïense leger tegen de

Russen te verklaren. De gevolgen van overheersing in het verleden zijn niet vergeten.

Al zoveel meegemaakt

Als Stichting HOE hebben we direct na het uitbreken van de oorlog contact opgenomen met onze partners in Oekraïne. Allereerst om hen te steunen in alle angst en onzekerheid.

Nooit meer overheersing door een ander land

In Transkarpatië is de echte strijd ver weg, maar de paniek heeft wel toegevoegd. Zeker in het kindertehuis dat wij steunen. Met negentig meisjes, die al zoveel hebben meegemaakt in hun jonge leven. Maar ook onder de Roma-bevolking, die slechte herinneringen heeft aan de Sovjets. Een groot deel van de Roma's is daarom gevlucht naar het buitenland. 'Onze' scholen met Roma-kinderen moesten ook dicht, maar zijn sinds half maart weer open voor de kinderen die zijn achtergebleven. Zij krijgen hierdoor gelukkig ook weer dagelijks een maaltijd. Een deel van de lokale bevolking is echter naar Hongarije vertrokken, waardoor veel huizen leeg staan.

In duizendtallen

De Kárpátaljai Református Egyház (KRE), de Gereformeerde Kerk waarmee we in de stichting

HOE samenwerken, heeft de hulpverlening opgepakt door eten en drinken uit te delen aan alle vluchtelingen, die dagen voor de grens staan te wachten. Ook de vluchtelingen uit Oost- en Midden-Oekraïne, die in Transkarpatië blijven 'hangen', worden opgevangen en van onderdak en eerste levensbehoeften voorzien. HOE heeft ervoor gekozen niet zelf noodhulp te verstrekken, maar de lokale kerk en hulpverleners te ondersteunen in hun christelijke taak. Ook in de omliggende landen – Polen, Roemenië, Bulgarije, Slowakije en Moldavië – doet HOE hetzelfde. We ondersteunen de kerken waarmee we al samenwerken, om hun diaconale taak op te pakken voor de vluchtelingen die in duizendtallen vanuit Oekraïne binnenkomen. Wij ondersteunen hen met advies en met financiële middelen. De Stichting HOE heeft een noodfonds Oekraïne geopend, want omdat deze kerken klein zijn, kunnen ze dit alleen volhouden met onze steun.

• Stoffel de Ronde
Foto verkregen van Kristina Bado, secretaresse van bisschop Sandor Zan Fabian van de Transcarpathian Reformed Church.

UITGELEZEN

Anders denken en handelen

Theoloog Kees van Ekris vertelt in een combinatie van podcast en boek de verhalen van acht moderne profeten uit de christelijke traditie. De podcast laat je horen en voelen wat hen overkwam. Het boek voegt daar met woorden en beelden het nodige aan toe. Zes mannen en twee vrouwen dagen je uit om niet mee te doen met wat onze tijd lelijk maakt, maar om te zoeken naar schoonheid, waarheid en barmhartigheid. Allen maakten ze een echte crisis mee. Hoe doorstonden ze dit? Waar haalden ze het lef vandaan? Waarom zeiden ze wat ze zeiden en deden ze wat ze deden? Volgens Van Ekris had hun leven profetische kracht. Dat hielp hen om het hoofd te bieden aan de grote actuele thema's: armoede, techniek, vrijheid en racisme. Niet dat zij zelf helden of heiligen zijn, maar in hun leven komt een moment dat ze beseffen: nu moet ik iets zeggen of doen. Dat maakt dat leven uiteindelijk sterker en ruimer. Wat kun je van hen leren? Van Ekris vat dit voor ieder samen in een paar woorden. Martin Luther King – durven lijden. Frère Christian – leren liefhebben. Desmond Tutu – woorden spreken. Dorothy Day –

radicaal durven zijn. Dietrich Bonhoeffer – de kracht van roeping. Bisschop Muskens – het lef om te provoceren. Jacques Ellul – het belang van waarschuwen. Angela Merkel – de vrijheid als Godsgeschenk. Voor lezer en hoorder zal de ene profeet bekender zijn dan de andere. Ook vertelt Van Ekris vaak minder bekende delen van hun levensverhaal. Juist nu er in de wereld zoveel aan de hand is – oorlog in Oekraïne, andere geweldsconflicten (verdwenen uit het nieuws) – heb ik het beluisteren van de podcast en het lezen van dit boek als geschenk ervaren. Deze moderne profeten dagen je uit tot anders denken en handelen. Ze geven je – ondanks alles – hoop voor de toekomst.

Kees van Ekris,
'Moderne profeten',
Amersfoort: Brandaan,
2021, € 24,99

Podcast: eo.nl
Moderne profeten

• Joke Westerhof